

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียน ไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ครั้งนี้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไตรรัตน์-วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
3. การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการประชุมครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินดูแลช่วยเหลือ นักเรียนแต่ยังไม่สมบูรณ์และครบถ้วนทุกชั้นตอนที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ นักเรียน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนวและครูหัวหน้ากิจกรรม นักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์คำตอบ โดยได้แจกแจงความถี่คำตอบที่ใกล้เคียงกันและจัดกลุ่มคำตอบ พบว่า ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และ ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน มีความเข้าใจในการดำเนินการ ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ครูที่ปรึกษา

มีชั่วโมงการสอนมาก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.58 นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่ปรึกษามีเวลาพบกับนักเรียนในห้องที่ปรึกษาน้อย ครูที่ปรึกษาบางคนไม่ได้สอนในห้องที่ตนเองเป็นที่ปรึกษาจึงไม่สนิทสนมคุ้นเคยกับนักเรียนในห้องที่ปรึกษา ส่งผลให้ไม่รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ดีพอ ทำให้ได้ผลการคัดกรองไม่ละเอียดชัดเจนและไม่มีเวลาร่วมแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนจึงต้องใช้วิธีการส่งต่อภายในอย่างเดียว ผลการสรุปข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลำดับ	การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความถี่ / คิดเป็นร้อยละ		
		ครูที่ปรึกษา (17)	ครู แนะแนว (1)	ครูหัวหน้า กิจกรรม นักเรียน (1)
1	ไม่มีความเข้าใจในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14 (82.35)	1 (100)	1 (100)
2	ดำเนินงานครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนด	3 (17.64)	-	-
3	ชั่วโมงการสอนมาก มีเวลาพบกับนักเรียนในห้องที่ปรึกษาน้อย	12 (70.58)	-	-
4	ไม่สนิทสนมคุ้นเคยกับนักเรียนในที่ปรึกษา	4 (23.52)	-	-
5	ไม่มีเวลาร่วมแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน	4 (23.52)	-	1 (100)

ตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ...”

(ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน . 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำระเบียบสะสม เนื่องจากมีภาระงานที่ได้รับ มอบหมายจากโรงเรียนมากมาย และบางครั้งก็ไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำ ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 1. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ในการแบ่งนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อบันทึกผลการคัดกรองลงในสมุดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำยากหลายขั้นตอน ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 2. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ไม่เข้าใจการประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม นักเรียน...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 3. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ปีนี้ไม่ได้สอนห้องที่ปรึกษา จึงไม่สนิทกับนักเรียนเท่าที่ควร เกรงจะมีปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ... ”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 4. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ผลที่ได้จะนำมา เทียบกับเกณฑ์ใดจึงจะทราบได้ว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ยังสับสนมากและขาดความเข้าใจ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 5. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงต้อง
ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ยังไม่เข้าใจ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 6. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... เราจะเลือกกิจกรรมใดบ้างเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการป้องกันแก้ไขปัญหา ยังขาด
ความรู้ในด้านนี้ อยากให้ช่วยเติมเต็มบ้าง...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 7. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นั้นได้ปฏิบัติ แต่การส่งเสริมนักเรียน ยังต้อง
รออีกกระยะหนึ่ง ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 8. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีปัญหาในเรื่อง การส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนจะดำเนินการ
ส่งเสริมนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบเฉพาะกลุ่มที่มีปัญหา หรือส่งเสริมนักเรียนทั้ง
กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 9. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน
เป็นการปฏิบัติที่ยู่ยาก ฝ่ายกิจการนักเรียนควรจะทำแบบประเมินให้ง่ายกว่า สพฐ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 10. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ไม่เข้าใจวิธีการแปลผลแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) : ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 11. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การเยี่ยมบ้านนักเรียน บางครั้งไม่มีเวลา จึงออกเยี่ยมบ้านไม่ได้เต็มที่...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 12. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ไม่เข้าใจวิธีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ...”

(ครูแนะแนว. 9 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

2. ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อคัดกรองนักเรียน

จากการสำรวจพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่าง วันที่ 14-30 มิถุนายน พ.ศ. 2553 โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) ตามกรอบและแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างขึ้นใช้สำหรับประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อคัดกรองนักเรียน และจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน มีจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับครูประเมินนักเรียน ลักษณะเป็นแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ (1) พฤติกรรมด้านอารมณ์ (2) พฤติกรรมด้านเกร (3) พฤติกรรมด้านไม่อยู่นิ่ง (4) พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และ (5) พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง ลักษณะเป็นแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมตนเอง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ (1) พฤติกรรมด้านอารมณ์ (2) พฤติกรรมด้านเกร (3) พฤติกรรมด้านไม่อยู่นิ่ง (4) พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และ (5) พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ฉบับที่ 3 สำหรับผู้ปกครองประเมินนักเรียน ลักษณะเป็นแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่อยู่ในความปกครองของตนเอง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ (1) พฤติกรรมด้านอารมณ์ (2) พฤติกรรมด้านเกร (3) พฤติกรรมด้านไม่อยู่นิ่ง (4) พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และ (5) พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire)

ลำดับที่	พฤติกรรมนักเรียน	จำนวน (233 คน)	คิดเป็นร้อยละ
1	กลุ่มพิเศษ	-	-
2	กลุ่มปกติ	185	79.40
3	กลุ่มเสี่ยง	17	7.30
4	กลุ่มมีปัญหา	31	13.30

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) จำนวน 3 ฉบับ ทั้งจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนประเมินนักเรียนประเมินตนเอง และ ผู้ปกครองประเมินนักเรียน นักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 233 คน แยกเป็นกลุ่มปกติ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 79.40 กลุ่มเสี่ยง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 กลุ่มมีปัญหา จำนวน 31 คิดเป็นร้อยละ 13.30 และไม่มี กลุ่มพิเศษ

สรุปการคัดกรองนักเรียนโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 พบว่า นักเรียนทั้งหมด 233 คน มีนักเรียนกลุ่มปกติ จำนวน 185 คน นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 17 คน และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา จำนวน 31 คน โดยแยกเป็นระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 35 คน มีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 1 คน กลุ่มมีปัญหา จำนวน 4 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 33 คน มีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 3 คน ไม่มีกลุ่มมีปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน มีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 6 คน กลุ่มมีปัญหา จำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 26 คน มีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 3 คน กลุ่มมีปัญหา จำนวน 4 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 18 คน มีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 3 คน กลุ่มมีปัญหา จำนวน 5 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 19 คน มีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 1 คน กลุ่มมีปัญหา จำนวน 7 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน ไม่มีกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา จำนวน 2 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ไม่มีกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา จำนวน 5 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน ไม่มีกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา จำนวน 3 คน รายละเอียดดังตารางที่ 3

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไทรรัตนวิทยาคม อำเภอ
หนองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพ
และยั่งยืน

1. การวางแผนปฏิบัติงานการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เพื่อให้การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินงานอย่างเป็น
ระบบบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามกรอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความ
พึงพอใจต่อความสำเร็จของการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกรอบการดำเนินงาน
ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน
การป้องกันแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและหัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคลของโรงเรียนไทรรัตนวิทยาคม
จึงประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนว ครูหัวหน้ากิจกรรม
ตัวแทนผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการ
ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนไทรรัตนวิทยาคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนว ครูหัวหน้ากิจกรรม ตัวแทน
ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์
ในการพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 15 พฤษภาคม
พ.ศ. 2553 ตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง เวลา 16.30 น. โดยมีเนื้อหาสาระการประชุมเชิง
ปฏิบัติการตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง
นักเรียนการส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียนโดยวิทยากร คือ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. ผลการวางแผนปฏิบัติงานการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ผลการดำเนินงานการวางแผนปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

2.1.1 ครูที่ปรึกษา จำนวน 17 คน ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ดูแล
ให้คำปรึกษา คัดกรองนักเรียน และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนประจำชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ

2.1.2 ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำนักเรียน
ทางด้านการเรียนและความประพฤติ

2.1.3 ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน จำนวน 1 คน ทำหน้าที่จัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักเรียน

2.1.4 ดำเนินการ ประชุมครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูหัวหน้ากิจกรรม นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง เวลา 16.30 น. โดยมีเนื้อหาสาระการประชุมเชิงปฏิบัติการตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน โดยวิทยากร คือ ศีษานีเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 24 จำนวน 1 คน บันทึกผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังตัวอย่างข้อมูล การสัมภาษณ์ ดังนี้

“... มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับวิธีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาจากครู ที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ...”

(ครูแนะแนว. 15 พฤษภาคม 2553 : การสนทนา)

“... มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกัน แก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ...”

(ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน . 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... หลังจากได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ในเกี่ยวกับการทำระเบียบสะสม ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 2. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนวิธีการประเมิน พฤติกรรมนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพิ่มมากขึ้น ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 4. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... วิทยาการได้ให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 6. 15 พฤษภาคม 2553 : การสนทนา)

“... มีความรู้ความเข้าใจการเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ข้อมูลนักเรียนชัดเจน ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 8. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 10. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนจะต้องสัมภาษณ์นักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 11. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนจะดำเนินการส่งเสริมนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 14. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจการคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และผลที่ได้เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียน ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 16. 15 พฤษภาคม 2553 : การสนทนา)

“... เข้าใจการคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มใด จะสนับสนุนโรงเรียนในการทำงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จะดูแลนักเรียนที่อยู่ในความปกครองเป็นอย่างดี และยินดีช่วยเหลือทางโรงเรียนในการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเต็มที่ ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ลูกมีปัญหา ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนช่วยดูแลเป็นกรณีพิเศษด้วย ทางบ้านจะคอยช่วยเหลือ ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 15 พฤษภาคม 2553 : สนทนา)

“... มีความรู้ความเข้าใจการช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนและผู้ปกครองต้องช่วยกันส่งเสริมนักเรียน ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... นักเรียน ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โรงเรียนต้องป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาควรเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ทุกคนต้องหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน แล้วดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหานในสิ่งที่สามารถแก้ไขปัญหานได้ ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา. 15 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

การดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง เวลา 16.30 น. โดยมีเนื้อหาสาระการประชุมเชิงปฏิบัติการตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหานและการส่งต่อนักเรียน โดยวิทยากร คือ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหาน และการส่งต่อนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

3. ผลการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนรู้จักนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบเป็นรายบุคคล เพื่อให้รู้จักนักเรียนมากที่สุดทุกด้านและรู้ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ดำเนินการ โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนดำเนินการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนในด้านการเรียนและความสามารถ ด้านสุขภาพกายและพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจของครอบครัวและการคุ้มครอง รวมทั้งด้านปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักนักเรียนมากที่สุดทุกด้านและรู้ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้วิธีการประเมินพฤติกรรมนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง การสัมภาษณ์นักเรียน และการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

3.1.1 การประเมินพฤติกรรมนักเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้ทราบพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรมเกเร ด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) มีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนประเมินนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ฉบับที่ 2 นักเรียนประเมินตนเอง และฉบับที่ 3 ผู้ปกครองประเมินนักเรียน ผลการดำเนินงานพบว่า ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้ดำเนินการประเมินพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบครบทุกคน

3.1.2 การเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้เห็นสภาพความเป็นอยู่สิ่งแวดล้อมและวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งได้พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันกำหนดการเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง มอบหมายให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง ครั้งที่ 1 ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ครั้งที่ 2 ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 และครั้งที่ 3 ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ส่วนเวลาการเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครองนั้น ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนดำเนินการติดต่อ ประสานงานหรือนัดหมายกับนักเรียนและผู้ปกครองในหมู่บ้านตำบลโนนศิลาเลิง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็น

หมู่บ้านเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงกำหนดการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง

หมู่บ้าน	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
บ้านโนนศิลาเลิง หมู่ที่ 1	24 พ.ค. 2553	12 ก.ค. 2553	20 ก.ย. 2553
บ้านโนนศิลาเลิง หมู่ที่ 7	24 พ.ค. 2553	12 ก.ค. 2553	20 ก.ย. 2553
บ้านสว่าง หมู่ที่ 2	25 พ.ค. 2553	13 ก.ค. 2553	21 ก.ย. 2553
บ้านสว่าง หมู่ที่ 9	25 พ.ค. 2553	13 ก.ค. 2553	21 ก.ย. 2553
บ้านสี่สุก หมู่ที่ 3	26 พ.ค. 2553	14 ก.ค. 2553	22 ก.ย. 2553
บ้านวังเดือนห้า หมู่ที่ 4	26 พ.ค. 2553	14 ก.ค. 2553	22 ก.ย. 2553
บ้านหนองคู หมู่ที่ 5	27 พ.ค. 2553	15 ก.ค. 2553	23 ก.ย. 2553
บ้านนาสีนวล หมู่ที่ 6	31 พ.ค. 2553	16 ก.ค. 2553	24 ก.ย. 2553
บ้านคอนม่วง หมู่ที่ 8	31 พ.ค. 2553	16 ก.ค. 2553	24 ก.ย. 2553

ในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง ผลการดำเนินงานพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีนักเรียนบางส่วนอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา และได้ทราบปัญหาและข้อมูลของนักเรียนชัดเจน ดังตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์และการบันทึก ดังนี้

“... การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ดี เพื่อจะได้ทราบข้อมูลและพฤติกรรมของนักเรียนชัดเจนและเที่ยงตรง ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 6. 24 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนให้การต้อนรับเป็นกันเอง มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนและปรึกษาหารือกัน

เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ...”

(ครูที่ปรึกษาระดับชั้นเรียน คนที่ 15. 24 พฤษภาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ดีใจมากครูที่ปรึกษาได้ออกมาเยี่ยมนักเรียน ติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 20 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้ต้อนรับครูที่ออกมาเยี่ยมบ้าน ดีใจมากที่ครูและโรงเรียนให้ความสำคัญและติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 3. 20 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูที่ปรึกษาได้ออกมาเยี่ยมบ้านนักเรียน พบปะพูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง อย่างเป็นกันเอง พร้อมกับให้ผู้ปกครองตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยครูได้ชี้แจงวิธีการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองเข้าใจก่อนลงมือตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 1. 20 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ดีใจมากที่ครูออกมาเยี่ยมบ้าน ติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 21 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ผลจากที่ครูออกมาติดตามพฤติกรรมนักเรียน 2 ครั้ง สังเกตนักเรียนมีพฤติกรรมดี ขอบคุนครูที่เข้มงวดควบคุมนักเรียน และออกมาติดตามพฤติกรรมนักเรียนสม่ำเสมอ ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 22 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... การที่ครูออกมาติดตามพฤติกรรมนักเรียน ทำให้ผู้ปกครองสนใจ เอาใจใส่เพิ่มขึ้นการพูดคุยสนทนากัน ครูให้ความสำคัญเป็นกันเอง มีข้อมูลหลายอย่างเล่าสู่กันฟัง ดีมากที่ได้รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนที่สนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 22 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“...จากการตรวจรายงานการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา ได้รับทราบ ข้อมูลและสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานบ้านของ นักเรียน ในการสนทนาแบบสุทวิสนทนา ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างหลากหลาย ผู้ปกครองให้ความเป็นกันเองในการให้ข้อมูล...”

(ผู้วิจัย. 23 กันยายน 2553 : บันทึก)

3.1.3 การสัมภาษณ์นักเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้ทราบข้อมูล เกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนในด้านการเรียนและความสามารถ ด้านสุขภาพกายและพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจของครอบครัวและการคุ้มครอง รวมทั้งด้านปัญหาต่าง ๆ โดยครูที่ปรึกษาประจำ ชั้นเรียนดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และการสนทนาแบบสุทวิสนทนา เครื่องมือที่ ใช้คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน และแบบบันทึกการสนทนาแบบสุทวิสนทนา

ในการสนทนาแบบสุทวิสนทนา มีการพูดคุยกันโดยไม่มีหัวข้อ ไม่มีประธาน นักเรียนในวงสนทนาสามารถพูดคุยเรื่องชีวิตครอบครัว ปัญหา รวมทั้งส่วน แคนส่วนด้อยของตัวเอง บางคนถามอะไรก็ได้ ส่วนคนอื่นๆ จะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ในการ เข้าไปในวงสนทนา ทุกคนต่างให้ความเคารพต่อบรรยากาศของความสงบพูดคุยเรื่อง อะไรก็ได้ทุกคนไม่มีการโต้แย้ง ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลจากการสนทนาแบบสุทวิสนทนา

3.1.4 การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้พบปะพูดคุย กับผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ดำเนินการประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบในวันที่ 11 สิงหาคม 2553 โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก พบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และเป็นเครือข่ายผู้ปกครอง ในการกำกับ ติดตามพฤติกรรมนักเรียนเป็นอย่างดี ดังตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์และบันทึก ดังนี้

“... ได้เข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ดี ถ้าไม่เข้าร่วมคงไม่รู้ว่า โรงเรียนทำอะไร พอใจมาก อยากให้ครูอบรม สั่งสอนลูกให้มีวิชาความรู้ และเป็นคนดี ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 7. 11 สิงหาคม 2553 :สัมภาษณ์)

“... การประชุมผู้ปกครอง ตีมากผู้ปกครองได้มีโอกาสพูดคุยกับครู ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 9. 11 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูผู้ปกครองเพื่อจะได้ช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 11. 11 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การประชุมผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่ดี ผู้ปกครองจะได้ทราบข้อมูลและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 13. 11 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้มีโอกาสต้อนรับผู้ปกครองและเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนให้ผู้ปกครองทราบ มีความรู้สึกที่ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนและผู้ปกครองให้ความสำคัญเอาใจใส่ เป็นห่วงนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ...”

(นักเรียน คนที่ 24. 11 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการกำกับ ติดตามและสังเกตการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนและผู้ปกครอง ได้ประชุมปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือเป็นตัวแทนผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี และให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีมีความประพฤติเรียบร้อย ...”

(ผู้วิจัย. 11 สิงหาคม 2553 : บันทึก)

3.2 การคัดกรองนักเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ พบว่า ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้นำผลจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) มาเทียบกับเกณฑ์การคัดกรองของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียน จากนั้นแบ่งนักเรียนในชั้นเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา โดยกลุ่มปกติเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ หนีเรียน ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุราและไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 185 คน กลุ่มเสี่ยงเป็นนักเรียนที่อยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการหนีเรียน สูบบุหรี่ ดื่มสุราและมีเพศสัมพันธ์ ในวัยเรียน จำนวน 17 คน และกลุ่มที่มีปัญหาเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ได้แก่ หนีเรียนสูบบุหรี่ ดื่มสุราและมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 31 คน ประกอบด้วย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน โดยมี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบคัดกรองเรียน

การดำเนินงานคัดกรองนักเรียน ดังข้อมูลการสัมภาษณ์และบันทึก ดังนี้

“... ได้ทำการคัดกรองนักเรียน และจัดนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 5. 25 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูที่ปรึกษาได้แจ้งผลการคัดกรองจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และจากแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนให้นักเรียนทุกคนในห้องทราบ ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 10. 25 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนส่งหนังสือรายงานความประพฤติของนักเรียนและผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบแล้ว ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 11. 28 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการกำกับติดตามการดำเนินงานของผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการคัดกรองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปรากฏว่าผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดนักเรียนออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ จำนวน 185 คน กลุ่มเสี่ยง จำนวน 17 คน และกลุ่มมีปัญหา จำนวน 31 คน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อวางแผนกำหนดแนวทางในการส่งเสริมนักเรียนกลุ่มปกติ หาแนวทางการป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหาต่อไป ...”

(ผู้วิจัย. 29 มิถุนายน 2553 : บันทึก)

3.3 การส่งเสริมนักเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนส่งเสริมนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนดำเนินการส่งเสริมนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ตามผลการคัดกรองและความสามารถพิเศษโดยประสานงานร่วมกับครูแนะแนวและครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน

3.4 การป้องกันแก้ไข้ปัญหา

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนดำเนินการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหรือแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา โดยการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนั่งสมาธิสวนมนต์ไหว้พระ และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.4.1 การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนพบปะพูดคุยกับนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ดังตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์และบันทึก ดังนี้

“... ขอบคุณครูที่ปรึกษา ที่ได้มีโอกาสพบปะพูดคุย ซักถามปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน ...”

(ผู้ปกครอง. 11 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... นักเรียนมีปัญหเกี่ยวกับกรเรียน และมีปัญหาด้านพฤติกรรม การคบเพื่อน สำคัญมาก ต้องการให้ครูช่วยกำชับด้วย...”

(ผู้ปกครอง. 11 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

3.4.2 กิจกรรมโฮมรูม

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนพบปะพูดคุยกับนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนพบปะพูดคุยกับนักเรียน

ที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ทุกวันตั้งแต่เวลา 08.20 – 08.30 น. เพื่อให้แก่นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก ดังตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์และบันทึก ดังนี้

“... นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมเป็นอย่างดี ครูที่ปรึกษาได้มีโอกาสพบปะพูดคุย ชักถามปัญหากับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 4. 9 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดีมาก นักเรียนได้มีโอกาสใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษาและได้ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครูที่ปรึกษา ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 9. 16 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมในตอนเช้า ทำให้ได้มีโอกาสปรึกษาปัญหาด้านการเรียนกับครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนและครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนก็ให้ความเป็นกันเอง คอยชี้แนะและให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ...”

(นักเรียน คนที่ 9. 19 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนได้จัดกิจกรรมโฮมรูมในตอนเช้า นับว่าเป็นกิจกรรมที่ดีมากที่โรงเรียนให้ความสำคัญในการกำกับติดตามดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้ปกครองเชื่อมั่นในการควบคุมดูแลนักเรียน ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน คนที่ 14. 21 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการกำกับติดตามและสังเกตการจัดกิจกรรมโฮมรูมในตอนเช้า พบว่าครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนให้ความสำคัญ เอาใส่ใจนักเรียน คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะ ติดตามพฤติกรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี และนักเรียนก็ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมเป็นอย่างดี ...”

(ผู้วิจัย. 22 กรกฎาคม 2553 : บันทึก)

3.4.3 กิจกรรมนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระ

มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคีและมีน้ำใจ รวมทั้งพฤติกรรมนักเรียนที่พึงประสงค์ โดยครูที่ปรึกษา ประจำชั้นเรียนควบคุมดูแลนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาสวดมนต์ไหว้พระก่อนเลิกเรียนทุกวันตั้งแต่เวลา 15.30 - 16.00 น. ณ หอประชุมโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ดังตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... กิจกรรมนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระก่อนเลิกเรียน เป็นกิจกรรมที่ดีมาก เพื่อเป็นปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแก่นักเรียน ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 10. 19 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระก่อนเลิกเรียนทุกวัน มีความรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่ดีมาก เป็นที่พึงพอใจของเราอีกทางหนึ่ง ทำให้จิตใจเบิกบาน มีความสุข ...”

(นักเรียน คนที่ 16. 19 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิ - สวดมนต์ไหว้พระ ก่อนเลิกเรียนทุกวัน ทำให้ได้รู้จักตนเองมากขึ้น เวลานั่งสมาธิ - สวดมนต์ไหว้พระ รู้สึกว่ามีความสุข สบายใจ จิตใจแจ่มใจ อารมณ์ไม่ร้อนเหมือนแต่ก่อน ...”

(นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คนที่ 13. 19 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... กิจกรรมที่นักเรียนและครูนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระ ก่อนเลิกเรียนทุกวัน มีความรู้สึกถ้าโรงเรียนจัดกิจกรรมนี้เป็นประจำทุกวันและตลอดไป นักเรียนจะรีบร้อยไม่เกร มีสัมมาคารวะ ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 19 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนจัดกิจกรรมนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระให้กับนักเรียนก่อนเลิกเรียนทุกวัน นับว่าเป็นกิจกรรมที่ดีมากที่โรงเรียนให้ความสำคัญ ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังเกตนักเรียนที่อยู่ในความปกครองมีสัมมาคารวะ รับผิดชอบช่วยเหลืองานทางบ้านเป็นอย่างดี แตกต่างจากปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนไม่เคยไหว้ผู้ปกครองและไม่เคยช่วยเหลืองานทางบ้านเลย ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน. 21 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เห็นโรงเรียนจัดกิจกรรมนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระให้กับนักเรียนก่อนเลิกเรียนทุกวัน มีความรู้สึกดีใจแทนผู้ปกครองนักเรียนที่โรงเรียนให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่นักเรียน สังเกตเห็นครูและนักเรียนได้ตั้งใจทำกิจกรรมกันเป็นอย่างดี ...”

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 29 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการกำกับติดตามและสังเกตการจัดกิจกรรมนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระพบว่าครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนและนักเรียนได้ตั้งใจนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระก่อนเลิกเรียนทุกวัน และสังเกตพฤติกรรมนักเรียนจะมีสัมมาคารวะ พูดยาไพเราะ มีน้ำใจและรู้จักช่วยเหลืองานกิจกรรมของทางโรงเรียนเป็นอย่างดี ...”

(ผู้วิจัย. 29 กรกฎาคม 2553 : บันทึก)

3.4.4 นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มปกติ ที่โรงเรียนพิจารณาคัดเลือกไว้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จากการประเมินพฤติกรรมและการคัดกรองนักเรียน รวม จำนวน 31 คน ทั้งนี้มีครูแนะแนวเป็นผู้คอยให้คำปรึกษากับ ชี้นะแก่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หองละ 2 คน

ดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา ที่ต้องการขอรับคำปรึกษา ในช่วงเวลา 07.30 - 08.00 น. และช่วงเวลา 12.00 - 12.30 น. ทุกวัน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผลการดำเนินงาน ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“... กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาขั้นเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนที่มีปัญหาได้ปรึกษา หรือเพื่อนที่ไว้วางใจ ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 14. 22 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มาก ทำให้ผมมี โอกาสได้ปรึกษาเพื่อน เมื่อปัญหา...”

(นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คนที่ 12. 22 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีนักเรียนที่มีปัญหาบางส่วนได้มาใช้บริการขอรับคำปรึกษาเบื้องต้น จากนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาได้ละเอียดและชัดเจน เพื่อเป็น ข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหาคต่อไป ...”

(ครูแนะแนว. 22 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้มาปรึกษารหรือเพื่อน ทำให้ได้ข้อคิดมากมาย รวมทั้งแนวทางในการแก้ไข ปัญหา และมีความรู้สึกสบายใจ มีกำลังใจดีขึ้น ...”

(นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คนที่ 2. 23 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการสังเกต การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษานักเรียนที่ได้รับ การพิจารณาคัดเลือกจากทาง โรงเรียนให้ดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่เพื่อนนักเรียนที่มี ปัญหา ภายใต้การกำกับดูแลชี้แนะจากครูแนะแนวอย่างใกล้ชิด พบว่า การให้คำปรึกษา แก่เพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา มีนักเรียนบางส่วนที่มีปัญหามาใช้บริการขอรับคำปรึกษา จากครู สัมภาษณ์ นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษา มีความพอใจกับการใช้บริการ...”

(ผู้วิจัย. 28 กรกฎาคม 2553 : บันทึก)

3.5 การส่งต่อนักเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มที่มีปัญหาซึ่งมีพฤติกรรมไม่พึง ประสงค์ จำนวน 31 คน ให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยเมื่อครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ให้การช่วยเหลือแก่นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาซึ่งมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จำนวน 31 คน แล้วไม่ได้ ขึ้น จึงใช้วิธีการส่งต่อภายในให้ครูแนะแนวหรือครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียนร่วมแก้ไขปัญหา

โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก ดังตัวอย่าง
ข้อมูลการสัมภาษณ์และบันทึก ดังนี้

“... ได้ส่งต่อนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาให้ครูแนะแนวช่วยกำกับ ติดตาม ดูแล แก้ไข
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น ...”

(ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน คนที่ 8. 27 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... นักเรียนทุกคนที่หนีเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้ส่งไปให้รายงานตัว
ที่ห้องปกครอง ...”

(นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คนที่ 4. 27 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ส่งต่อนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาให้ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน ให้ความช่วยเหลือ
จัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาให้ดีขึ้น ...”

(ครูแนะแนว. 27 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... การส่งต่อนักเรียน เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และ
กลุ่มที่มีปัญหา ให้ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียนจัดกิจกรรมให้คำแนะนำ ดูแล ป้องกันแก้ไข
ปัญหา ให้ความช่วยเหลือและติดตาม เผื่อคอยสังเกตพฤติกรรมว่าเป็นอย่างไร หากพบว่ายังมี
พฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ดำเนินการส่งต่อให้งานปกครอง ป้องกันแก้ไขปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง
และกลุ่มที่มีปัญหา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น ถ้าหากยังมีนักเรียนคนใดมีพฤติกรรมไม่
ดีขึ้นหรือไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ให้ดำเนินการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษาต่อไป
...”

(ครูแนะแนว. 31 สิงหาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... จากการกำกับติดตามและสังเกตการณ์การส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
และกลุ่มที่มีปัญหา โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้ส่งต่อให้ครูงานปกครองนักเรียน
สอบสวน บันทึกพฤติกรรมว่ากล่าวตักเตือน แล้วส่งต่อให้ครูแนะแนวให้คำปรึกษาเบื้องต้น
ชี้แนะแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น มีนักเรียนบางกลุ่มยังไม่ยอมปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมของตนเองดีขึ้น ครูแนะแนวก็ได้ส่งต่อให้ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน ให้ความ

ช่วยเหลือจัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มมีปัญหาให้ดีขึ้น
...”

(ผู้วิจัย. 31 สิงหาคม 2553 : บันทึก)

การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน ไทรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ติดตามและ
ประเมินผลได้กำหนดวิธีการ ได้แก่ การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้กำหนดเครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 1 - 30 ตุลาคม พ.ศ. 2553 โดยมี
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	N จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
ครู	20	6.31	
นักเรียน	144	45.43	
ผู้ปกครอง	144	45.43	
คณะกรรมการสถานศึกษา	9	2.83	
รวมทั้งหมด	317	100	

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบประเมิน จำนวน 317 คน แยกเป็น
ครู จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.31 นักเรียน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 45.43
ผู้ปกครอง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 45.43 และคณะกรรมการสถานศึกษา
จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.83

การประเมินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัย
และผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน แยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่ง
ต่อ เพื่อประเมินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิเคราะห์
ระดับการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปรากฏดังตารางที่ 6

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความสำเร็จ		
		\bar{X}	S.D	ระดับ
	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
	1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
1	มีการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.77	0.72	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.84	0.74	มาก
3	มีการจัดทำเครื่องมืออย่างหลากหลาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.78	0.73	มาก
4	มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.77	0.72	มาก
5	มีการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)	3.64	0.71	มาก
6	มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q)	3.69	0.76	มาก
	เฉลี่ย	3.75	0.73	มาก
	2. การคัดกรองนักเรียน			
7	มีการประชุมครู เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	3.81	0.74	มาก
8	มีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน	3.80	0.74	มาก

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความสำเร็จ		
		\bar{X}	S.D	ระดับ
9	มีการคัดกรองนักเรียนเพื่อแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	3.80	0.74	มาก
10	มีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ	3.67	0.76	มาก
11	มีการจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.73	0.71	มาก
12	มีการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา กลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง	3.79	0.74	มาก
	เฉลี่ย	3.77	0.74	มาก
	3. การส่งเสริมนักเรียน			
13	ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมนักเรียน	3.79	0.74	มาก
14	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมนักเรียน	3.74	0.71	มาก
15	ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในดำเนินงานจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมนักเรียน	3.78	0.73	มาก
	เฉลี่ย	3.77	0.72	มาก
	4. การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน			
16	ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.75	0.72	มาก

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการดำเนินงาน		
		\bar{X}	S.D	ระดับ
17	มีการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น	3.81	0.74	มาก
18	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	3.80	0.74	มาก
19	จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในดำเนินงาน จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.80	0.74	มาก
20	มีการจัดกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.67	0.76	มาก
21	มีการวางกรอบแนวปฏิบัติ มาตรการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.73	0.71	มาก
22	มีการสื่อสาร ประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานราชการ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.79	0.74	มาก
23	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างองค์กรชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง ให้เข้มแข็งเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.82	0.74	มาก
24	มีการติดตามการจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.79	0.74	มาก
	เฉลี่ย	3.77	0.73	มาก
25	5. การส่งต่อ กำหนดขั้นตอน แนวทางปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาอย่างชัดเจน	3.74	0.71	มาก

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการดำเนินงาน		
		\bar{X}	S.D	ระดับ
26	มีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อส่งต่อ	3.66	0.76	มาก
27	นักเรียนที่มีปัญหา เกินความสามารถของ ครูที่ปรึกษา ได้รับการส่งต่อภายใน	3.78	0.73	มาก
28	นักเรียนที่มีปัญหา เกินความสามารถของ โรงเรียน ได้รับการส่งต่อภายนอกหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	3.62	0.71	มาก
29	มีการประสานงานกับผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน เครือข่ายชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อ แก้ไขปัญหานักเรียน	3.78	0.73	มาก
30	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษา และเครือข่ายชุมชน ให้ความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหา นักเรียน	3.71	0.71	มาก
31	ติดตามให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ที่ได้รับการส่งต่อภายใน	3.73	0.71	มาก
	เฉลี่ย	3.72	0.72	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.76	0.73	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

2. ผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) มีดังนี้

2.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนให้ความสนใจนักเรียนเป็นอย่างดี มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนในด้านต่างๆ คือ ด้านการเรียนและความสามารถ ด้านสุขภาพกายและพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจของครอบครัวและการคุ้มครอง ด้านปัญหาต่างๆ จัดทำระเบียบสะสม จัดทำสมุดประจำตัวนักเรียน จัดทำแบบประวัตินักเรียนครบทุกคน สามารถใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) การเยี่ยมบ้านนักเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน หรือการสอบถามจากเพื่อนที่ใกล้ชิดกับนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยใช้กิจกรรมโฮมรูม พบปะพูดคุยกับนักเรียนทุกวันตั้งแต่เวลา 08.20 - 08.30 น. เพื่อให้รู้จักนักเรียนได้มากที่สุดมีการเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ โดยบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ และเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มเอกสาร โดยมีการปรับปรุงวิธีการใช้แบบบันทึกและการประมวลผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ข้อมูลครบถ้วน ตามกรอบที่กำหนดในการปฏิบัติงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และรายงานผลยังผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาทุกชั้นเรียน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ได้วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนเทียบกับเกณฑ์การคัดกรองของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นจัดนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยนำข้อมูลจากเครื่องมืออื่น ๆ มาใช้พิจารณาประกอบการคัดกรองนักเรียน ทั้งการสัมภาษณ์นักเรียนหรือสอบถามจากเพื่อนที่ใกล้ชิดกับนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน การบันทึกการเยี่ยมบ้าน การประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) การสังเกตพฤติกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และข้อมูลที่ได้มีความครอบคลุมมีประสิทธิภาพ

2.1.3 การส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนว ครูหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนและผู้ปกครอง ประสานร่วมมือกันจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมวันงดสูบบุหรี่โลก กิจกรรมวันต่อต้าน

ยาเสพติดโลก กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมป้องกันโรคเอดส์ การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การมอบรางวัล รวมถึงประกาศยกย่องชมเชยนักเรียน ในโอกาสอันควร

2.1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก จำแนกปัญหานักเรียนออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพฤติกรรม ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว แล้วดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนในส่วนที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ การให้คำปรึกษา การสร้างวินัยเชิงบวก การดำเนินงานอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนว ครูหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมสร้างวินัยเชิงบวก ดังนี้

1) กิจกรรมโฮมรูม ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน มีการเข้าโฮมรูม พบปะพูดคุยกับนักเรียนทุกวันตั้งแต่เวลา 08.20 - 08.30 น. อย่างต่อเนื่อง ให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ การแต่งกายของนักเรียน ระเบียบวินัย ความประพฤติของนักเรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม

2) กิจกรรมนั่งสมาธิ-สวดมนต์ไหว้พระ ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูเวรประจำวัน จัดกิจกรรมให้นักเรียนนั่งสมาธิ-สวดมนต์ไหว้พระก่อนเลิกเรียนทุกวัน ตั้งแต่เวลา 15.30 - 16.30 น. ณ หอประชุมโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ นักเรียน ประกอบด้วย 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สะอาด 6) สุภาพ 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจ ครูที่ปรึกษา นักเรียน ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3) นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา นักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีภาวะผู้นำมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนพิจารณาคัดเลือกจะมาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคมที่มีปัญหา รวมทั้งนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จำนวน 31 คน โดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดจากครูแนะแนวห้องละ 2 คน ดำเนินให้คำปรึกษาเพื่อนนักเรียนที่มีปัญหาที่ต้องการขอรับคำปรึกษาในช่วงเวลา 07.30 - 08.00 น. และช่วงเวลา 12.00 - 12.30 น.ทุกวัน

4) การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน มีการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกัน และร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้านกับโรงเรียน สิ่งสำคัญที่ครูปกครองควรตระหนักในการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน คือ การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร

นอกจากนี้ให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนดำเนินการประสานงานร่วมกับงานปกครอง

2.1.5 การส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ครูที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น จึงไม่พบประเด็นปัญหาที่ต้องส่งต่อ

จากการศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยการเอาใจใส่จากทุกฝ่ายทั้งครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนว ครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ดังผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) ที่ได้ประเมินหลังจากดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบผลประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire)

ลำดับที่	พฤติกรรมนักเรียน	ก่อนการศึกษาวิจัย		หลังการศึกษาวิจัย		หมายเหตุ
		จำนวนนักเรียน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวนนักเรียน	คิดเป็นร้อยละ	
1	กลุ่มพิเศษ	-	-	-	-	-
2	กลุ่มปกติ	185	74.40	216	92.70	เพิ่มขึ้น
3	กลุ่มเสี่ยง	17	7.40	6	2.57	ลดลง
4	กลุ่มมีปัญหา	31	13.30	11	4.72	ลดลง

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) จำนวน 3 ฉบับ หลังจากได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ประเมิน นักเรียนประเมินตนเอง และผู้ปกครองประเมินนักเรียน นักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 233 คน พบว่า กลุ่มปกติ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 216 คน คิดเป็นร้อยละ 92.70 กลุ่มเสี่ยง

มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.57 กลุ่มมีปัญหา จำนวน 11 คิดเป็นร้อยละ 4.72 และไม่มี
กลุ่มพิเศษ

๕๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY